

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSÉS-féle HÁZ.)

HOVA A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI RÉSZÉT
— ILLETŐ KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK. —

→ KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA. ←

Megjelenik minden vasárnap es csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre — — — — 12 K. Fél évre — — — — 6 K.
Negyed évre — — — — 3 K. EGYES SZÁM ÁRA 12 FILLÉR.

KIADÓHIVATAL:

(SZÉCHENYI-TÉR SZERENCSÉS-féle HÁZ.)
HOVA AZ ELŐFIZETÉSI PÉNZEK KÜLDENDŐK.

HIRDETÉSEK

ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEK A KIADÓHIVATALBAN
VÉTETNEK FEL.

A városok klasszifikációja, kvalifikációja és szervezete.

Az új városi törvény egyik legfontosabb alapelve lesz a városok mikénti osztályozása (classificatioja) s egyuttal felsorolása azoknak a feltételeknek (qualificatio), amelyek szükségesek ahhoz, hogy az alacsonyabb rendű közsülettől valamely község egy magasabb rendű közsületté, tehát várossá lehessen. Ezeket a feltételeket törvényben kell felsorolni, úgy, hogy az átalakulás ne függjön sem az átalakulni kívánó közsület polgárságának öletszerű kivánságától, sem a felettes hatóság rokonvagy ellenszenvétől, hanem lehetővé kell tenni, hogy amelyik község a törvényben előirt feltételeknek megfelel, az várossá lehessen. Sőt a városoknak a községekkel szemben különös előnyöket kell nyújtani s ezen kedvezményekkel is fel kell ébreszteni az igyekezetet, hogy életrevaló városias jellegű nagyközségeink a magasabb közsületté lehetőség feltételét megszerezzék, már csak azért is, mert az reájuk nézve kedvezőbb anyagi helyzetet is jelent. Ilyen kedvezmény volna pl. az, hogy városoknál a fedezetlen hiány egy részét az állam viselné.

Jelenleg kétféle várost különböztetünk meg: a törvényhatósági joggal felruházott várost és a rendezett tanácsu várost. Ezek az elnevezések mellett, hogy meglehetősen nyakatekertek, nem is jellemzők a megkülönböztetésre és nem fejezik ki hiven a fogalmakat. A két város közötti különbség karakteristikonja nem az, hogy az egyik törvényhatósági joggal van felruházva, a másinak pedig rendezett tanácsa van, hanem az, hogy az egyik közvetlenül a kir. kormánynak, a másik pedig a vármegyének van alárendelve. Igaz, hogy e szabály alól van kivétel is, amennyiben némely r. t. városok az 1886: XXII. t.-cz. 24 §-ának b) és c) pontjai, továbbá 110., 112., 113., 114., 115., 116., 117., és 120. §§-aiban érintett ügyekre nézve a belügyminiszter közvetlen felügyelete alatt állanak.

A most említett csekély kivételtől eltekintve, a városok között mutatkozó azon jellemző különbség, hogy a vármegyének, vagy a központi főhatóságnak voltak-e alárendelve, — végig vezethető alkotmány és jogtörténetünkön.

Alkotmány és jogtörténetünk szerint a városok:

a) Szabad városok (liberae civitates) vagy szabad királyi városok (liberae et regiae civitates). Ilyenek azok voltak, amelyek az országgyűlésen részvételi joggal bírtak, tagjai voltak a szent koronának s mint ilyek részei a szent koronában rejlő közhatalomnak. Ezek a városok előfordulnak még így is: regalis vagy reginalis civitas s a királyi bányavárosok regia et montana civitas.

Ezek lassan területeikkel együtt kiváltak a megye fennhatósága alól s részben a királyi tárnokmester, részben a personalis ítéletére apelláltak.

Volt még egy más csoport is, az u. n. mezővárosok (oppida privilegita, liberae villae), amelyek a többi jobbágy községekből kiváltak, több szabadságuk és kiváltságuk volt, mint a többi községeknek, sőt belügyeik ellátására külön önkormányzati szervezetük is volt. Ezek azonban városoknak — a szó közjogi értelmében — nem tekintettek, mert részint a megyék, részint a földesurak hatalma alatt állottak.

Ha már most az alkotmány és jogtörténet fonalát vesszük zsinórmértékül, a városok osztályozása — nem szólva Budapest székesfővárosról, amely külön törvény által szabályoztatik, sem Fiuméről, amely külön testet képez, a következő volna:

I. Kir. városok.

II. Megyei városok.

Kir. városok lennének azok, melyek felügyeleti tekintetben a királyi kormánynak vannak közvetlenül alárendelve. Ezek az igazi illetve a tulajdonképeni értelemben vett városok.

Ezen kívül lennének még olyan városi jellegű közsületek, városias fejlődésű nagyközségek, amelyek jellegre, népességre, történeti multra nézve kiválnak a többi községek közül s ezeknél nagyobb szabadsággal, önkormányzatszervekkel ruházandók fel. Mindazonáltal közjogi értelemben vett városoknak nem tekinthetők, mert a megyei szervezetbe bele lennének foglalva s így nem a királyi kormánynak lennének közvetlenül alárendelve, hanem a megyék önkormányzati hatalma lenne rájuk is

kiterjesztve. Ezek lennének a megyei városok.

Röviden, amely város a kir. kormánynak van közvetlenül alárendelve, az *királyi város*; amely város a megye törvényhatóságának van közvetlenül alárendelve, az *megyei város* elnevezést nyerne az új városi törvényben.

A kir. városok kategóriájába tartoznának a mostani törvényhatósági városok s a mostani r. t. városok java része. A megyei városokat képeznék az előbbi kategóriából kimaradó r. t. városok s azok a fejlettebb nagyközségek, amelyek egy r. t. város színvonalát ma is meg tudnák ütni.

Melyek volnának már most azok a feltételek, amelyek a várossá alakuláshoz a *jövőben* a megyei városoktól megkövetelendők?

Bizonyos lélekszám. Nagyon csekély népességű város csak karrikaturája a városnak. Nagyon kevés lélekszámmal bíró közsület nem rendelkezik sem azzal a szellemi, sem azzal az anyagi tőkével, ami a város szükségleteit kielégíthetné. Fel kell tehát állítani egy minimumot, amelynél kevesebb lélekszámmal bíró közsület királyi város nem lehet. Ezt a minimumot 5000-ben állapítanám meg.

Azok az intézmények és kellékek, amelyekkel a királyi várossá alakulásánál a megyei városoknak már el kell látva lenniök, a következők volnának:

Vizvezeték, vagy ezt helyettesítő artézi kutak elegendő mennyiségben, esaternázás, közfürdő, közkórház, szegényház, modern vágóhid, villany- vagy gázvilágítás, nyilvános parkok, a kellő számú elemi iskoláin és ovodáin kívül középiskola és leányiskola, közkönyvtár, kószínház, jól szervezett tűzoltóság, szilárd burkolatú járda és a város több közlekedési vonalain szilárd burkolatú utak. Mindezekon felül az illető közsületnek rendelkeznie kell annyi független és intelligens polgárral és vagyonnal, amivel a városi jellegnek megfelelő szervezetet szellemileg és anyagilag kellőképp ellátni képes.

Ha ezen kellékekhez lesz kötve a városok anazsmája, akkor majd igyekezni fognak a községek, hogy ezen feltételekre szert tegyenek és előbbre rukkolhassanak. Az előbbre rukkolás azért is fontos reájuk nézve, mert

minél magasabb kategóriába jutnak annál több kiváltságnak lesznek részesei és az állam részéről annál több támogatásban részesülnek.

A városok polgárai azok lennének, akik az országgyűlési képviselőválasztásnál szavazattal bírnak. Aki ily választói névjegyzékbe fel van véve, az oda való illetőséget is szerzett. Ezzel nagyjából megszűnnének azok a meddő vitatkozások, amelyek egy illetőség megállapításánál évekig is elhúzódhatnak. Együttal azonban a szegényügy ellátása országos feladattá nyilvánítandó, nehogy a városokba tóduló falusi szegények a városok háztartását nagy mértékben megterheljék. Az orsz. képviselői névjegyzékbe felvett választók választják meg a városi képviselőket is. Még pedig a felét a legtöbb adófizetők közül, a másik felét pedig az összes választók közül.

Ami a területet illeti, a kir. városok központjától 5 km. körzetben fekvő községek mind a városhoz csatolandók, de még ezen túl is 7 kilométerig ha fontos vasuti, vagy hajóállomás fürdőhely, jelentékeny bánya vagy iparvállalat fekszik ezen körzeten belül, amelynek a város, közelsége előnyére van s amely viszont a városhoz való csatolás folytán a város értékét emeli.

A belső szervezetről az előadói felelősség elvét kell kiterjeszteni a legnagyobb mértékben. Nagyon fontos kihatással lenne ez úgy az ügyek gyors, mint alapos elintézésére. Az előadók önállóan, de a városi tanács nevében járnak el. Úgy, mint pl. a kir. járásbíró, vagy aljárásbíró a járásbíró névében. Az előadónak városi tanácsosnak kell lenni. Minden közigazgatási szak élén egy-egy tanácsos áll, akiknek főiskolai végzettséggel kell bírnia és bizonyos pl. 3 évi gyakorlati időt kimutatnia. Ilyen tanácsos állana a rendőri és egyuttal katonai ügyek, a közegészségügy, a műszaki, a pénz- és adóügy, a gazdasági stb. ügyek élén mindezen tanácsosok mellé fogalmazók stb. oszthatók be, amint azt az ügyek szereplése kívánja. Valamennyi tanácsos, illetve tisztviselő felett a polgármester áll. A kisebb városokban egy tanácsos kezében több szak is összpontosulhat. Az előadó tanácsos, ő levén egyedül felelős, ezen felelősség érzetében gondoskodni fog az ügyek alapos elintézéséről. Mivel nem kollektív testület intézkedik, az ügyek elintézése nem foglalkoztatja fölöslegesen a tanács más tagjait.

Viszont azonban vannak olyan fontos ügyek, amelyek a teljes tanácsülés elé utaltatnának. Ilyen pl. a közgyűlések előkészítése.

Lehetne még arról szó, hogy amennyiben egy konkrét ügyben a tanácsos a felelősséget magára vállalni nem akarja, vagy fontos elvi döntésről van szó, az a teljes tanács elé viszi az ügyet.

Az előadói jogkör kiterjesztése által a polgármester felszabadul attól, hogy apró-cseprő

ügyet előtte elreferáljanak, vagy hogy folyton tanácsülésekben elnököljön s így több ideje marad az általános vezetésre, a város fejlesztése, gazdasági, pénzügyi stb. feladatainak a vitelére s az egész ügymenet ellenőrzésére.

A teljes tanácsot képezné a polgármester elnöklete alatt az összes tanácsosok.

A képviselőtestületet képezné ez a tanács kiegészítve a kétszer annyi számú s a városi polgárság által választott képviselőkkel. (A lá közigazgatási bizottság.)

Ezen testülethez azonban csak némely a tanácsostól felelőbeztetett ügy II. foku elbírálás végett, vagy pedig a nagyon fontos ügyek I. foku elbírálás végett tartoznának.

A városi tanácsnak kell intézkednie több oly ügyben, amelyben eddig a közgyűlés járt el, mert a felelősség így nagyobb, a klikkeknek nem jut olyan tág tér az érvényesülésre s mert a legjobbnak, a legintelligensebbek kerülnek a tanácsba.

A közgyűlés ma már igen gyakran és fölöslegesen van igénybe véve, s a képviselők érdeklődése megcsappant és mert a városokat nem lehet nehezen mozgó sok tagú képviselőtestületekkel adminisztrálni s a városok jellege is megkívánja a gyors intézkedést.

A tanácsosoktól felelőbeztetni lehet az I. foku közg. bírósághoz, amely mint kollektív testület jár el. Ez megfelelné a kir. tábláknak, amelynek területe több megye és város határára terjedne ki, míg innen a legfelsőbb közg. bírósághoz volna felelőbeztetésnek helye.

Míg a kir. városok, mint fentebb említettük, közvetlenül a kir. kormánynak lennének alárendelve, addig a megyei városok a megyei törvényhatóság alá tartoznának s egy járásnak felelnének meg, a járás főszolgabírája hatásköre alól ki volnának véve s élén szemben a község élén álló községbíróval s a járás élén álló főszolgabíróval, a városbíró állana.

Még a megyei városok részére is nagyobb szabadság volna adandó, mint jelenleg a r. t. városoknak van. A megyei városi állapot volna ugyszólván a városok iskolája. A jövőben ezek a megyei városok a folytonos fejlődés és megerősödés folytán s a fentebb említett városias berendezések által jogcímét nyernének arra, hogy királyi városokká lehessenek. Nagyon természetes tehát, hogy habár mint megyei városok a megyei törvényhatóságok alá tartoznának is, már ezen állapotukban is a fejlődéshez szükséges nagyobb cselekvési szabadsággal, szélesebb körű autonómiával látandók el, mint jelenleg a r. t. városoknál látjuk.

A törvényhozás eddig nem karolta fel a városi élet fejlődését. Már nagyon is itt van a tizenkettedik órája, hogy a törvényhozás a városi törvényt megalkossa.

A belügyminiszter urnak tehát nem sza-

bad késmi s mielőbb alkalmat kell nyújtania, hogy a városi törvény főbb alapelveire nézve a városok vezetőségének a véleményét megtudhassa.

Várhidy Lajos.

TÁRCA.

Huszár-tréfa.

(Folytatás és vége.)

Vasárnap d. u. négy huszár állit be. Isznak-esznek, mulatoznak amíg jól besötétedik, akkor aztán elkezdnek duhajkodni, téged kihívni és szép szóval, fenyegetéssel tartanak, ha úgy nem lehet, meg is kötöznek. Éjjel után két másik huszár jön, de azoknak nem látod meg az arcát. Kimennek a konyhára, onnan a feleséged szobájába — tíz perc múlva távolról trombitahangot hallasz, a négy huszár mintegy kommandószóra felpattan s elhagyja a korezmát — te pedig keregheted a feleségedet.

— Jaj!

Ne jajgass előre, Salamon. Vasárnap este beállit egy parasztember ide, mutat neked egy piros kendőt. Az lesz az én emberem. Ha int, kövesd őt s akit magával hoz, a hátulsó kapun ereszt be. Add oda a feleséged ünneplő viganóját, zárd reá az ajtót, mint a feleségedre szoktad. Sárát pedig küld a hátulsó ajtón a harmadik szomszédba, maradjon ott hajnalhasadtáig. Értetted?

— Nem értettem méltóságos gróf ur, de mégis értettem. Nem tudom mi lesz, de mégis tudom, így lesz jól. Csókolom a kezeit. Sára . . . Sára!

Hivhatta Sárát, ki nem mozdul az, míg a csodakatoná ott van.

Nagy várokozásban voltak a tiszt urak. Vajjon sikerül-e a vakmerő terv? Maga a major két pejszikóba fogadott, hogy Salamon zsidó feleségét senki ember fia el nem ragadja.

Salamon nyugtalanul töltötte az éjet. Maga zárta be az ajtót, az ablak tábláit beszögezte, s a mécesest világért ki nem oltotta. Az ajtó kulcsát szorogva fogta kezében és bizalmatlan pillantásokkal vizsgálta Sárát.

Féltette . . . ki tudja, nem mára tervezik-e az istentelenek?

Vasárnap délután ráparancsolt Sárára, hogy menjen a harmadik szomszédhoz, a belső házba, ki ne mozduljon, mert . . . Elkergeti, ha szót nem fogad, mehet tőle rongyosan, amint jött, szedhet rongyot . . . Ki ne nézzen az ablakon. Baj van. A Jehova sujsa átkával, ha szót nem fogad Salamonnak.

Négy óraker eljött a négy huszár.

Salamon a gyenge vinkó helyett, jó erős borral szolgált. Ha vasból vannak is, tudom leveri őket a lábukról.

Szegény Salamon! Ő nem ismerte a nádor-huszárokat, a nádor-huszárok pedig a részegséget nem ismerték.

Csillagot rugató jókedvűben Salamonnal is táncra kerekedtek, s az egyik annyira kiténtette a zsidót, hogy parolát csapott a markába és — testvérenek szólitotta.

Maguk közé ültették, s ők itatták a saját borából. Jól eshetik, mert ő issza s neki fizetik meg . . .

Estére hajlott a nap, mikor a major ur embere megérkezett. Salamon kigyó módjára kicsuszszant a jó barátok karja közül, s bevitte az új vendéget a hátulsó szobába.

— Rendben van minden . . . ez a ruha, itt a hátulsó kert ajtajának a kulcsa. Ez pedig itt három darab arany, a kelmedé.

Visszament a pajtáshoz mulatni.

Azok már a csókolózásig érkeztek.

— Hej Salamon, Salamon — azt a ragyogó csillagodat, hát a feleséged mit csinál! Miért nem jön ki velünk mulatni?

— Haj, beteg, Sára beteg, fekszik, nem tud az ágyból mozdulni sem.

MIT IGYUNK ?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csak a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvószert.

Minden külföldit följámul hazánk természetes szén-

savas vizek királya:

rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbetegségeknél.

a mohai

ÁGNES

-forrás

Milenniumi nagy éremmel kitüntetve.

Kitünő asztali, bor- és gyógyvíz, a gyomorégést

Kedvelt borvíz!

Olcsóbb a szódavíznél!

Mindenütt kapható!

Főraktár: VÖRÖS JÓZSEF úrnál Esztergomban.

II.

A négy huszár összenézett és kacagott.
— Énekelj Salamon, valami vigat!
— Nem voltam soha kántor, nem tudok énekelni.

— Ne rézonozz, fujjad, aki lelked van, mert esővába kötünk.

Salamon összevonta szürke szemöldéit, fakó szemével végig mustrálta a négy jó barátot és — énekel.

A huszároknak tetszett a hangja, s addig énekeltek, amíg a toroka kiszáradt.

Ejfélkor tette magát Salamon, hogy részeg. A huszárok kacagták, s csináltak vele bolondokat.

Lepedőket kötöttek a nyakába és huszáresákot nyomtak a fejébe. Megtették generálisnak, s hogy pengjen a sarka, egy fél sarkantyut ütöttek a házi topánjára.

Mikor legjavában folyt a mulatozás, jött a két vendég, kiről a major ur szólott. Bokáigy erő köpenybe valónak borkolva, s arcukat nem lehetett látni.

A négy huszár csaknem ölébe fogta Salamon, de hogy engedték volna őt egy pillanatig is.

A két ur kiment a konyhaajtón, Salamont benn éppen akkor — keresztelték borral.

Fertály óra mulva trombita harsant. A négy mulató huszár végét szakítá üléseknél, csóknak; hirtelenében elfelejtették kifizetni a fizetendőket és — elrohantak.

Salamon kiállott az ajtóban, s úgy kacagott tele torokból utánnok.

— Szegény, bolond zsidó, mindjárt nem kacagsz te, csak Sárát keresni jusson az eszedbe.

Pompás meglepetés volt az, mikor a szép huszártiszt a lóról leemelte drága terhét, s bemutatta várakozó pajtásainak.

Badaló legutóbb cigányasszonyát rabolta el a koresmárosné selyemviganójában, a szép asszony puha, peltyés ágyából.

A dolgának híre futott, de senki sem tudta meg, ki volt a felsülős rendezője.

Salamon igen hálas volt azután a méltóságos gróf iránt, Sára pedig lassankint bátrabban mert a szemébe nézni a csodakatonának.

Az ilyen ritka jó egyetértést rendszeren megirigylük és hírbe hozzák, kitehet róla?

A vig poéta, ki ilyenformákat mesél, Gvadányi József volt, a vig major. Vagy talán a felsült hadnagy ugyan-ő volt? ... Arról hallgat a krónika.

(Vége.)

Mi ujság?

Kmety a kilépéséről.

A politikai kedélyeket még mindig lázas izgalomban tartja országgyűlési képviselőnknek a 48-as pártkörből történt kilépése. A város választópolgársága teljesen megnyugodott a kilépés tényében és mindenben helyesli népszerű képviselőjének férfias és önzetelen, de mindenekfelett politikailag következetes és becsületes cselekedetét. A közvéleménynek ilyen helyes irányban való kialakulásához nagyban hozzájárult képviselőnknek levele, melyet a szentgyörgyemezei választók vezetőjéhez intézett. A levelet, miután az leghívebben jellemzi képviselőnk álláspontját szösz szerint itt közöljük:

Hallom hogy Esztergomban félre magyarazák — némelyek persze szándékosan, — a pártkörből történt kilépésem.

Legyen szives követlen forrásból tudomásul venni, hogy e körből való kilépés a vezetőség párttagjainak velem szemben követett eljárása folytán történt, de ez *pártállásomat* nem érinti programomat nem módosítja.

Továbbra is a jelen kormányt támogató többséghez tartozom, tehát ha már oly nagyon szeretik ezt, hát *kormányparti* is vagyok. Így választottak meg, ez maradok de mint igaz *válp-*

képviselő megmondom, a mit igaznak vélek, minden földi hatalom előtt és sohasem cselekszem másképp, mint ahogy lelkiismeretem parancsolja.

Arra nem köteleztem magam, hogy azon club-nak is tagja leszek, melynek elnökségében kerül olyan is, ki ellenem gyűlölködik hírlapjában is. Erről és nem másról van szó. Azt hiszem működésem *nyílt könyv*, olvashatják mindnyájan és megítélhetik, hogy cselekedtem és a haza és a függetlenség eszme ellen?

Városom érdekét ezután ép úgy szolgálom és úgy lehet több sikerrel, mert biz igaz, hogy eddig nem sikerült mindent elérni.

Nem szükséges mondanom hogy en nem tartok attól, hogy a — már is napfényre került ellenségek — megintatják irányomban való hű ragaszkodásában azt a *népet ki engem szíve szíriát* a maga képviselőjének választott.

Adja át tisztelt barátom a polgártársaknak is üdvözlőmet, azzal, hogy a *zászló* és a *hít* elhagyására az ő képviselőjük nem lesz kapható sem Bécsben, sem Budapesten, sem Esztergomban és még a személyes bántalmak sem fognak az *árvulás* terére vezetni. Dr. Kmety Károly orsz. képviselő.

Esküvő.

Fényes esküvő színhelye volt tegnap a belvárosi kegyuri templom. Ekkor esküdött örök hűséget Blascók Ferenc polgármesterünk leányának Wimmer Mariannak. A polgári kötés d. e. 11 órákor folyt le az anyakönyvi hivatalban, hol násznagyként Wimmer Béla a primási uradalmak pusztacsémi-intézője és Mirgay Sándor pusztamagósi földbírtokos szerepeltek. A fényes násznép 3⁴ 1 órákor vonult be a templomba, melyet már jó előre előkelő közönség töltött be. A nászbotot Wimmer Lacika vitte kis testvérkéjével Lillával mindkettő Wimmer Károly agrárbanki főtisztviselő gyermeke. A menyasszonyt polgármesterünk vezette be karján a templomba. A násznép között ott láttuk Gyapay Pál főispánt, dr. Perényi Kálmán alispánt és dr. Földváry István városi főügyészt. A szertartást dr. Fehér Gyula praelátus kanonok vezette fényes papi segédlettel és a szertartás végén magas szárnyalású beszédet intézett a fiatal párhoz. A bevonulás alatt a kar gyönyörű egyházi dalokat adott elő a szertartás végén egy Ave-Maria szóval, melyben Taky Gyuláné magas szopránját ismertük fel. — A templomoltára pazanál fel volt díszítve a Ganz cég pedig gondoskodott arról, hogy a 12 és 1 órai külön áraindításal villanyos fényárban pompázhattak a kegyuri templom összes lámpái. Ezután a Fürdő vendéglőbe vonult a násznép. A fiatal pár izlésesen feldíszített fogatát sokan megcsodálták. A kocsik kerekéi a küllők, a löszerszámok végig fehér virággal voltak bevonva. Polgármesterünket a város társadalmának minden rétegéből elhalmaztak szerencsekívánatokkal, a város tisztikara pedig a menyasszonynak egy ezüst salon asztalkát nyújtott át az esküvő előtt. A gyönyörű emléktárgyon ezüst lapon a város vert címere körül a következő felírás van: „Öszinte tisztelete jélül — Esztergom sz. kir. város tisztikara 1908. X. hó 17-én”

Beszámoló.

Dr. Kmety Károly országgyűlési képviselőnk a jövő hó folyamán fog beszámolni a politikai helyzetéről. Kmetynek az eddigi megállapodások szerint ma kellett volna megtartani beszámolóját, de — miután a választók legnagyobb része jelenleg szüreti munkálatokkal van elfoglalva — a beszámolót alkalmasabb időre kellett halasztani.

A megye őszi rendes közgyűlése.

A vármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 15-én tartotta őszi rendes közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozatán tisztviselőválasztás is szerepelt, a bizottsági tagok majdnem teljes számmal jelentek meg. Az újonnan kreált I. osztályú szolgabírói állásra Revicky Elemér h. rendőrkapitányt, ennek helyére Revicky Gábor dr. közigazgatási

gyakornokot választotta meg a bizottság. Ezután a főispán Zsáros Dezsőt I. osztályú és Magurányi Jenőt II. osztályú közigazgatási gyakornoknak nevezte ki. A közgyűlés idejének jó részét a restauráló vármegyeházán hol legyen a főispáni szállás, és az alispáni lakás. E reitentes jelentőségű kérdés felett borzasztó viharok kerekedtek és az ügy jobbra vagy balra billenése valóságos hatalmi kérdéssé fajult. A régi terv szerint a főispáni szállás a földszintre kerülne, az alispáni lakása pedig a Bottyán János utcai emeleti frontra. A bizottság legkiválóbb szónokai szólaltak fel a kérdésben Fehér Gyula, Wimmer Imre, Földváry István, Elter Gyula, Hele Antal, Brutsy János pro és kontra fejtették ki meggyőződésüket. Ezután szavazásra került a dolog névszerint. A közgyűlés így 48 szóval 33 ellenében elhatározta, hogy egy bizottságot küld ki, mely aztán olyan tervet készít, hogy a főispáni szállás a Bottyán utcára kerüljön. Ezután a községek költségvetését tárgyalták le; a gyűlés d. u. 4 órákor ért véget.

A borfogyasztási adó és dr. Kmety.

Igy szüret táján, midőn szőlősgazdáink legnagyobbban érzik a borfogyasztási adó súlyosságát mindenkor felvetődik ezen átkos adó eltörlésének a kérdése. A Magyar Szőlősgazdák Orsz. Egyesülete október 21-én Budapesten nagy tiltakozó gyűlést rendez a borítaladó eltörlése érdekében. A szervezkedésben eddig körülbelül 3000 bortermelő kereskedő és vendéglős vesz részt. A gyűlésen való részvételre az esztergomi szőlősgazdák is nagyban szervezkedtek, de utóbb elállottak szándékuktól és így városunk nem lesz képviselve a gyűlésen. Hogy az esztergomiak nem vesznek részt a gyűlésen, ezt országgyűlési képviselőnk üzenete okozta, mely szerint az egész gyűlésnek vajmi kevés eredménye leendő. Képviselőnk e kérdésben egy Hegedűs József városi képviselőhöz intézett levélben a következőképpen nyilatkozik:

A borfogyasztási adó dolgában én fel fogok szólalni a képviselőházban és Wekerletől követelem, hogy a megígért törvényjavaslatot terjessze be és a *boradó* leszállítás dolgában meg fogom sürgetni. Nekem nincs tudtul adva, hogy 21-én milyen gyűlés lesz és hol, de ha valóban tartatik ilyen gyűlés én részemről ott szívesen megjelenek.

Véleményem az, hogy a képviselőházban való felszólalás több eredménnyel jár mint a deputatíozás.

Kérem legyenek megnyugodva, hogy a boradó dolgát szívesen viselem de a Miniszterelnök roppant erősen ellenáll.

Névünnepele.

A helybeli tanítóképző intézet f. hó 4-én a Saliiffer Ferenc prael. kanonok főtanfelügyelő névnapja alkalmával szépen sikerült ünnepelet rendezett. A műsor a következő volt: 1. Hellner: Indulci Jubilo, Előadta az intézeti zenekar. 2. Üdvözlő beszéd. Mondta Vilmos Mihály. 3. Mendelshn Téli dal. Énekelte Mácsik Lajos. 4. Vida J.: Az anya fájdalma, Szavalta Mihalovits, János. 5. Theru K.: Férfi négyes. Énekl az intézeti zenekar. 6. Krüger A.: A fehér köntös legendája. Szav. Wamitsek Rezső. 7. Induló. Előadta az intézeti zenekar. Az ünnepelet végén az igazgató köszönte meg a betegsége miatt meg nem jelent főtanfelügyelő nevében a közreműködők szíves-ségét.

Kápolnaszentelés Párkányban.

A róm kath. temető újonnan épült kápolnáját f. hó 11-én szentelték föl fényes papi segédlettel. Az építés 9000 koronába került, melynek 2/3 részét Rogrün Ede gyógyszerész adományozta A kezdeményezés Majer Imre plébános érdeme.

Megebizottsági tagválasztás.

Esztergom városban dr. Csernech János esanádi püspök távozásával megüresedett megyebizottsági tagság betöltése november 25-én történik választás után. A választási elnök Belsz Ferenc. — Szögnyében a Mánya Demeter mandátumának

Gyümölcs élvezete után a **gyomor** indiszpozíciója esetében stb, valamint **colera** ellen leghatásosabb **óvszerül COGNAC-ot** gróf Keglevich István utódai, **Promontor** hirneves gyárából.

megemmisítésével üresedésbe jött megyebizottsági helyre szintén november 25-re tüzte ki a törvényhatóság a választást. A választási elnök itt Vancsó Gy. a megyebizottsági tag lesz.

Üres segédjegyzői állás.

A kesztői körjegyzőségénél újonnan rendszerített segédjegyzői állásra pályázatot hirdetnek. Ezen állás évi javadalmazása: az államkincstárból folyósított 1000 korona. Mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, szabályszerűen felszerelt kérvényüket 1908. évi október hó 21-ig adják be a főszolgabíróhoz. A választás Kesztőle község-házánál 1908. évi október 23-án d. u. 4 órakor fog megtartatni.

Vaklárma.

Csütörtökön d. u. a Brukner féle ház udvarán az egyik kamrából sürt füstfellegek törtek elő. A megriadt lakók nyomban értesítették a tűzoltóságot, mely — azonban nem vonult ki. Ellenben időközben kihordották a gyanús kamrában levő holmit és megállapították, hogy a füst a szomszédos újonnan épült házból esapott át, ahol az egyik takaréktűzhelyt próbálták ki. A füst egy a kőművesek gondatlanságából a kémény falán betapasztatlanul hagyott résen tudott át. A részt sikerült nagynehezen betömni, mire tűz látszata is elmúlt. Az egész esetről csak a Brukner ház lakóinak jutott ki a kellemetlenségéből, kik a penetráns illatú esipős füsttől sokat szenvedtek: szerencsére az egyik lakó a kizárólag a Dobos drogériában kapható alkoholmentes „Maiglöckchen Illusion“ parfümből kicseppentett egy unciát az udvaron mire csakhamar üde gyöngyvirággal váltotta fel a füst kiálthatatlan bűzét.

Állategészségügy.

Gazdasági tudósítónk jelenti, hogy Tokod községben a sertésveszebettség járványszerűen fellépett.

Apaállatvizsgálatok.

Az esztergomi járási községekben az idei őszi apaállatvizsgálatok, következőleg tartatnak meg. 1. Október 18-én: Tokod, Sársáp, Nagysáp, Bajna. 2. Október 20-án: Tath, Mogyorósbánya, Bajót, Nyergesujfalu. 3. Október 21-én: Piszke, Lábatlan Süttő. 4. Október 23-án: Dorog, Leányvár, Csév, Kesztőle. 5. Október 24-én: Pilismarót, Dömös. 6. Október 27-én: Pilisszentlélek. 7. Október 28-án: Csolnok, Dág, Uny, Kirva, Epöl.

Rendőri hírek.

Megtámadott vasúti őr. Lábatlanról írja tudósítónk: Süllei Mihály lábatlani vasúti őr kötelesség-tudásból felszólította Struff András és Halasi István legényeket, hogy ne járják ki a vasúti töltésen, mert az nincs megengedve. A felszólítás dacára a két legény nem ment le a pályáról, hanem e helyett revolverlövésekkel feleltek. Kis hujja, hogy meg nem sebesítették Sülleit. A csendőrség feljelentette őket.

A veszett kutya áldozata. Mint megírtuk Szabó András 8 éves tokodi fiúcskát a veszettség erős tünetei között beszállították a budapesti Pasteur-intézetbe. A szerencsétlen fiú azóta rettenetes kínok között meghalt. A többi megmárt egyént Budapesten annak idején beoltották a veszettség elleni szérummal.

Halál a kutban.

Borzalmas eset híret vettük Kőbölkutról: Halbauer István gazdaember pénteken d. u. a saját udvarában levő kutat tisztogatta és e célból leboacsájtkozott a kutba és ott a kilapátolt iszapot egy a vödörkötélen függő vaskondérba hányta. Midőn a vaskondér megtelt, a gazda fia csiga segítségével felfelé kezdtek húzni a súlyosan terhelt kondért. Már majdnem felhúzták a kut szájáig midőn a több mázsa tehertől erősen megfeszített kötélt hirtelen elszakadt és az iszappal telt kondér a kutban levő Halbauer fejére zuhant. A lezuhanó kondér teljesen szétlapította a szerencsétlen Halbauer koponyáját. A gazda kétségbeesett fia, már csak apjuk holttestét húzhatták ki a kutból. A szerencsétlen Halbauer alig volt 45 éves és nagy családot hagyott hátra. A csendőrség nyomban vizsgálatot indított a szerencsétlenség ügyében.

A vörheny halottja.

A városban dühöngő vörhenyjárvány újabb áldozatot követelt. Tegnap Muzsik Dezső 13 éves

gimnazista halt meg a borzasztó kórban. A betegek száma egyre növekedik. Folyton újabb és újabb megbetegedéseket jelentenek be. Előreláthatólag a bezárt iskolákat a jövő szombaton sem fogják meg nyitni.

Egyszer volt egy komflisunk . . .

Szomorodott szívvel tudatjuk, hogy városunk egyetlen „Einspännerje“ csak volt. Talán szerelmi bánatában vágatott ki az árnyékvilágból, vagy pedig egyenesen a kolbáskészítő géphe rohant, ez sokáig vitás volt, csak az a szomorú tény meredt eléük teljes ridegségében hogy, a komflis: a „Stand“ speciálitása hogy úgy mondjuk személfénye volt-nincs.

Miért nincs?

— az kiderül a következőkből. Csütörtökön d. u. két választékos idegen sétakocsisra indult az egyfogatú. Bejárták az egész várost majd a tűzoltólaktanya előtt megállították a komflist és a kocsist a jó Cyrill bácsit cigarettáért küldték. Cyrill mint ez egy udvarias komfliskocsishoz illik nyomban nyokába vette lábait és elindult cigarettát venni. Am mire nagynehezen visszakerült szeretett komflisának már csak hült helyet talált. Kétségbeesése leírhatatlan volt stb.

Miért van?

Cyrril minden kétségbeesése dacára nyomban tisztában volt a helyzettel és megállapította, hogy egyetlen komflisát azaz — unkat megszöktették. Amire Cyrill — ismervén az ő lovának tulajdonságait ekkor már nem volt kétségbeesve. Megtudakolván hogy merre ígertett el hűséges gebéje, arra felé kezdett bandukolni. Őt perenyi sétálás után már megpillantotta vágatató fogatát és a következő öt perceel egy konflishosszal meg is előzte. Így ballagott a jó Cyrill egészen Leányvárra, ahol bevárta a teljes gözzel utána robogó konflist. Jó két óráig kellett várnia a leányvári koresmában, míg a konflis büszke paripája tajtékozva, és egyben végkimerülve berobogott a koresma udvarára. Itt azután Cyril bácsi beültette a lovat és a konflis-öktető pasast az ekvipzsba és besétált városunkba ahol, a lovat mint bűnjelet és Hadrik Jánost mint bűnöst átadta a rendőrségnek.

Tanulság.

Ha konflist lopsz, fogd ki a lovat, tovább érsz!

Szőlők adómentessége.

A város pénzügyi osztálya értesíti a szőlőtulajdonosokat, hogy a magyar kir. államkincstár mindazokat, akik szőlőiket szénkénnel tartják fenn, $\frac{2}{3}$ -részt adóelengedésben részesíti; értesíti továbbá a szőlőgazdákat arról is, hogy az újon ültetett szőlők után 10 évi adómentességre van törvényes igényük; végül hogy mindazon szőlőterület amelyet a phylloxera elpusztított, a pénzügyi osztálynál bejelentendő és utóbbi helyen a művelési ágban történt változás feljegyzése kérhető. E részben megjegyzi a p. ü. osztály, hogy a szőlők magasabb adó alá esvén, elpusztításukkal a más művelés alá vett földterületek alacsonyabb adóztatás alá esnek, illetőleg, amennyiben parlagokká válnak, kellő igazolás után adóztatás alá nem vonatnak. A szénkénnel kezelt szőlők minden év folyamán a kénegezést követő 8 napon belül jelentendők be és a munkálat igazolásául a szénkénnel vételéről nyert nyugta is felmutandó.

Alkalmi vétel!

Vermes Ignác divatáru üzletében Kosuth Lajos-utca (Korona bazár mellett), hol állandóan lehet alkalmi vételhez jutni, u. m. a legújabb divatú női kelmék, fehérneműek, finom férfi ruhaszövetek, vásznak és kanavásznak. A t. közönség érdeke, hogy ezen cikkeket mielőbb megtekintse. Tisztelettel Vermes Ignác.

Sütik a maronit.

Hiába kacérkodik az ős, husszu léptekkel közeledik a — tél. A legtöbb utcasarkon tanyát ütöttek már a gesztenyesütők is. Felállították a tűzhelyet és az átmelegített vasrostély felett pirítják a téli szezon lefinomabb eseméjét, az olasz gesztenyét. Az utca levegője tele van az inyene gyomrok ingerlő sült-gesztenye illatával. Az esti korzó közönsége, a szépséges szép asszonyok s leányok előszeretettel vásárolják. Im már küszöbön van tél. Ők is előhírnökei a rohamosan közeledő hideg, havas télnek.

Eladó ház.

A víziváros 8. számú háza több lakással s külön kijárással a Dumára szabad kézből eladó. A

ház teljesen jó karban van s esinos nagy tükörelablakkal van ellátva. A lakások jól jövedelmeznek és tökéletesen szárazak. Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál.

Népmozgalmi statisztika.

Esztergomban az állami anyakönyvezetők hivatal adatai szerint 1908. október 11-től 18-ig.

Születtek: Berencsik Vilmos ref. vasúti fűkező fia. — Kis Tóth Julianna rk. földm. leánya, — Pándi Ferenc rk. földm. fia, — Bognár Borbála rk. földm. leánya, — Pifkó Gyula rk. földm. fia, — Misznéder Terézia rk. földm. leánya, — Lobogh Julianna rk. napszámos leánya.

Házasságok kötöttek: Blascok Xav. Ferenc rk. urad. intéző Pusztakiskér és Vimmer Marianna Erzsébet Matild rk. Esztergom, — Verbóczy József rk. kőművesegéd és Sümeg Ilona (özv.) rk. varrónő Esztergom.

Meghaltak: Ormándi Rozália rk. 10 éves (vörheny) Muzsik Dezső rk. 13 éves gymn. tanuls (vörheny) Weitlinger József izr. 92 éves (aggekór.)

Gyakornok.

Egy jó házból való 4 középiskolát végzett fiú fogtechnikus gyakornokul Jelinek Ignác fogorvosnál felvétetik.

x Az éiet kellemetlenségeihez rendszeren nem számítják a gyógyszer-eket, a Scott-féle Emulsió azonban mégis csak oda kelhene besorozni, ha tekintetbe vesszük, hogy mennyi bánatot és könnyet tüntet el a gyermekszobából. A Scott-féle Emulsió nemcsak gyógyít mindent, aminek gyógyítására a csukamájolaj képes, hanem még többet és emellett a visszatetsző izzól és szagtól teljesen mentes, mely a gyermekeknek oly gyakran kellemetlen percekét és zavarokat okoz. A Scott-féle Emulsió kapható a gyógyszerárakban.

x Festők és rajzolók figyelmébe. Olajfestékek és festő vásznak nagy választékban a „Hunnia“ könyvnyomdában kaphatók Széchenyi-tér 7. sz.

A végrehajtási novella és az adók.

A pénzügyminiszterium körrendeletet intézett valamennyi pénzügyigazgatósághoz, amelyben előírja azokat a módokat, melyek szerint a „Vhu“ intézkedései az állami, egyenes és közvetett adók, az illetékes és egyéb kincstári követelések behajtásánál alkalmazandók. Ezek közül leglényegesebb az az intézkedés, amely a 12 kat. holdnyi szántóföld műveléséhez szükséges igavonó jószágot, fél-évre szükséges takarmányt, szalmát, almot, gazdasági eszközt, trágyát, valamint vetőmag beszerzéséhez szükséges összeget az adóvégrehajtásoknál is foglalás alól mentesíti. Az adókezelésre vonatkozó 1883. XLIV. t. c. 60. §-a az adóvégrehajtásoknál foglalás mentes vetőmag megállapítására jövőre is érvénybe marad; e) §. az adóra nagyobb kedvezményt tartalmaz, amennyiben nem csak a 12 kat. hold szántó, hanem korlátozás nélkül, a tényleg mivel holgak után állapítja meg a vetőmag foglalásmentességét. A pénzügyminiszter továbbiakban azt is kimondja, hogy az árverési hirdetésbe a végrehajtást szenvedő neve mindig fölveendő.

x És mégis igaz, hogy a legjobb, legmegbízhatóbb háziszert a valódi „Erő-Sósorszesz“. Ezt hallani mindenkitől aki egyszer kísérletet tesz vele. Oly ideálisan szerencsés összetételű sósorszesz ez, amelyet mindazok, kik az „Erő-Sósorszesz“-t tettek meg állandó háziszertüknek, méltán nevezhetik az egészség örének, nemcsak azért mert páratlan erősítő hatásával edzi a testet, hanem mert tömredék esetben szolgál csillapítóul. „Erő-Sósorszesz“ 30, 40 fillér 1 és 2 koronás üvegekben mindenütt kapható. Póstan 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvéttel, vagy a pénz előzetes beküldése után Kosmos Laboratorium Győr.

Beküldetett.

A kesztői tanítók bűnei.

Nagy feltűnést keltett 1905. október hó 12-én a lap hasábjain megjelent — Utazás Kesztőle „nemzet napszámosai“ körül — című cikk.

El voltam készülve e nagy feltűnése, mert a cikk ezzel fel akarta hívni az illetékes körök figyelmét, hogy mily botrányos és aljas magaviseletet

tanusítanak a kesztőlezi tanítók és bátran odadondottam az illetőknek — ha kifogásuk van a cikk ellen, forduljanak a sajtóbírószághoz velük szóba nem állók.

Megtették a tanítók — mert kényszerítve lettek rá az egyházi hatóság által — de biz pörüljártak, mert a komáromi kir. törvényszék engem mint tudósítót aki a cikk valóságáért a felelősséget magamra vállaltam nem csak hogy felmentett, de a tanítókat mintegy 300 korona perköltségben elmarasztalta, egyúttal elrendelte, hogy az iratokat az ítélet jogerőre emelkedése után, átteszi az illetékes egyházi hatósághoz — további eljárás végett!

A tanítók a komáromi kir. törvényszék ítéletét megfellebbezték a felsőbb bíróság erre 78 ügyet a győri kir. törvényszék mint esküdtbírószághoz utalta át, azon a címen, hogy a tanítók közhivatalnokok.

A kir. ügyészség 4768/1906. számú értesítése szerint a vád a képviseletét megtagadta. A 4490/B 1908. számú végzés szerint a győri kir. törvényszék pedig mint esküdtbírószághoz engem mint a cikk szerzőjét arról értesített, hogy az ügy úgy tekintendő a kir. ügyészség elutasító értesítése szerint, mintha az eljárás meg sem indított volna ellenem.

Most álljunk meg egy kissé — hogy idézzem azt, amit e lap 1905. évi október hó 12-én nyilvánosságra hozott.

Utazás Kesztőlezen nemzet napszakasai körül. Már több ízben foglalkoztunk lapunkban némely kesztőlezi tanferfiu közbotrányt okozó viselkedésével, de többnyire azonnal cáfolatot is kaptunk és hoztunk az illető érdekeltől. Most ezen cáfolatot hathatós cáfolatául kesztőlezi tudósítónk a következőket jelenti.

„Beesés lapjának 71. számában már közölte azon botrányos magaviseletet, amit Szporni Károly és neje szül. Ilényi Aranka éjnek idején revolverrel való lövöldözéssel elkövettek. Minthogy az esetet letagadással akarták elnémitani, szolgáljon a mellékelt nyilatkozat a való tényállás bizonyítására. *Nyilatkozat.* „Az Esztergomi Lapok 1905. szeptember hó 3-án megjelent „Revolveres tanító” című híre minthogy az illetők tagadásba boesajtkoztak, kijelentem, hogy a cikk teljesen szőről-szóra megfelel a valóságnak. Jelen voltam Szporni tanító lakásán, midőn Szporni Károly tanító és neje Szporni Károlyné szül. Ilényi Aranka tanító éjnek idején mámoros fővel összeveszték és a revolvert egyik a másiktól elvette és 2-2 szer egymásután iszonyu szitkok között a szoba falába löttek és csak az isteni gondviselésnek köszönhető hogy emberi életben kárt nem tettek. Ezen nyilatkozatomra mindenkor készen vagyok esküt is tenni. Szabadka, 1905. szeptember 21-én Barasics József tanu Marschalek Károlyné szül. Erős Ilona. Hogy a tanítók mily garázda és botrányos magaviseletet tanusítanak felemlitem még, hogy uton-utfélen inzultálják a közönséget, a legáljasabb és trágár kifejezésekkel illetik az utcán sétálókat, aztán gyáva módon megfutamodnak, a barátságos kézlégyintés elől. Hogy egymást felpofozzák az már megszokott dolog és csak intelligencia és műveltség hiányának tudható be, de hogy holt részeg állapotban nyilvánosan fetreng egy tanító az már mégis a legbotrányosabb állapotot világitja meg. Hogy valaki le-részegedik, végtére előfordulhat — de hogy ez nap-nap után ismétlődik, tovább tűrni nem lehet — és tekintetbe véve azt, hogy ilyen részeg állapotban a legerköstelenebb és a szemérmert mélyen sértő dolgot követett el Ujvári tanító amennyiben a közönség felé fordulva ahol nő is volt, végezte el a dolgát az utcán, ez már a legáljasabb perfid eljárás.

Ilyen gyalázatos ember nem méltó az oklevélre — legkevésbé, hogy a fiatal serdülő ifjúságot tovább megmételje a leggyorsabb és radikális eljárást kérjük megindítani, hogy ettől a bandától a tisztességes közönség védve legyen.

Ezen súlyos vádakért állottam a komáromi kir. törvényszék előtt azzal gyanúsítva, hogy rágalmaztam és becsületsértést követtem el.

A komáromi kir. törvényszék azonban engem felmentett ennél fogva a cikk valóságára bebizonyosított tehát nem rágalmaztam s nem követtem el becsületsértést, hanem igazat mondtam és talán ha őszinte akarok lenni, még keveset is mondtam mert a tárgyalás alkalmával oly perverz dolgok jöttek napfényre a mit papírra tenni, hogy nyilvánosan a közönség is olvassa nem lehet.

Ha egy alkalmazásban levő tanító olyan súlyos és megbecsületlenítő dolgokat követ el, mint Ujvári József ezt a lap fehér hátsóján még a szürke de hatalmas erejű olombetű nem volna képes elviselni, mert leperegne a szégyentől.

A cikk keveset mondott csak bevilágított Kesztőlezi községnek egy nagyon sötét odujába.

A vilárosság az odubán azonban mindig kovardást idéz elő. A nyüzsgés teljes lett! Az odu lakói nem tudtak elbujni, mert mindenfelé a hová néztek nagy lett a vilárosság! Rászánták tehát magukat, mert mást nem tehettek, mint egyelőre a vilárosságon maradni, bár kényszerűségből. Az árban a szalmazsálhoz is kapkodtak és igyekeztek megmenteni azt amit megmenteni még lehet — s a bírósághoz fordultak — de ugyan csak pörüljártak mert a bíróság letakarta őket az örökös szemfödéllel. A bíróság ítélt — s az ítélet Ö Felsége a Király nevében szólott!!

Mi van most a kesztőlezi sötét odubán melynek lakói eddig néptanítóknak mondhatták magukat?

A fény még intenzívebb lett — a sugarak perzelőkké váltak s a szegény lakók megsemmisültek. Most már nem lehet tagadni a bíróság reakció sötéte — hogy igen is igaz az amit én írtam és állítottam, — tehát ők társadalmi téren megsemmisültek — és remélhetőleg az illetékes egyházi hatóság is elvégzi még azt a mi hátra van és akkor a Augias istállója tiszta lesz.

A „semmivel” nem szoktak foglalkozni a „semmiről” nines mit írni a hogy még tovább is folytatam e sorokat úgy ez nem az erkölcsileg elpusztultaknak szól, hanem azoknak, akik élve maradtak, de az elpusztultakkal míg azok éltek. Öszszekötötésben állottak.

Nyilvánosan pofozkodni üvegeket egymás fejébe dobálni, lerészegedni a sárga földig, sárba fetrengeni az utcán s ilyen állapotban a legerköstelenebb és legfajtalnabb dolgokat elkövetni egész napokat és éjjeleket pincézéssel tölteni a közönséget az utcán aljas betyár módon inzultálni és aztán a felképelés elől megugrani a kesztőlezi tanítók mindennapi rendes foglalkozása volt.

Megrendül a kezemben a toll, ha eszembe jut, hogy ez emberek ilyen erkölcs mellett is ennyi ideig is tanítók maradhettek.

Ök voltak a fiatal romlatlan lelkű, de könnyen befolyásolható és vezethető fiatal ártatlan gyermeki lelkek oktatói.

Az ítélet nem meríthetett ki mindent a tárgyaláson, mert nékem nem juthatott az eszembe a „vállók” minden aljas tette de a tanuk vallomásaiból még viszont olyan perverzítások is napfényre jöttek, amit egyáltalában a nyilvánosságnak szánva papírosra tenni nem lehet.

De lehetetlen is azt a botrányos és aljas dolgokat papírra tenni, amit Ujvári József volt kesztőlezi jelenleg érsekújvári tanító elkövetett.

A papírról a nyomda festék peregne le tehát megse kisérem, csak úgy röviden jegyzem meg, hogy egy olyan tanító, mint Ujvári, aki nők jelenlétében perverzításokat követ el, az egy pillanatig se maradhat néptanító.

Ilyen aljas hitvány embert ki kell lökni a társadalomból s oklevélétől megfosztani — hogy még továbbra is a serdülő és ártatlan ifjúságot megmételjezzék.

Mindezek után erősen hívom fel az esetekre úgy az esztergomi mint a nyitrai kir. tanfelügyelőség szíves figyelmét.

Tudósító.

x Küzdelem a boritaladó törlése érdekében.

A hazai bortermelés válságos helyzetbe került. A borárak az egész országban oly alacsony színvonalra szálltak alá, hogy ilyen árak mellett a bortermelés nemcsak nem bizonyul már jövedelmező foglalkozásnak, hanem egyenes veszteséggel jár. E rendkívül súlyos helyzetből a kibontakozásnak csak egy módja lélezik: a túlmagas és amellet teljesen igazságtalan boritaladó törlése, amely egyforma súllyal nehezedik nemcsak az elsősorban érdeült termelők, hanem a vendéglősökre és kereskedőkre is; végre a fogyasztó nagyközönség is nagyon érzi hatását, mert hiába termelünk olesó bort, mire az a fogyasztó asztalra kerül, már kétháromszorosára emelkedik az ára. Ez az oka annak, hogy a bor nem tud ismét nemzeti italunkká válni, de ez az oka a még egyre folyó borhamisításoknak is, mert a nagy boradó mellett csak a „zzaporított” bor biztosít kellő jövedelmet. Tehát úgy nemzetgazdasági, mint egészségügyi tekintetben egyaránt kívánatos, hogy ez a most már elviselhetlenné vált adó teher vállainkról levétesse. Ennek a feltétlen szükségességét felismerve, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete f. hó 21-én d. e. % 9 órára Budapestre országos tiltakozó gyűlésre hívta össze a boritaladó törlése érdekében a termelőket, kereskedőket és vendéglősöket, valamint azok országos és vidéki szervezeteit továbbá az országgyűlési képviselőket, bortermő városokat és községeket, egyszóval az összes érde-

kelteket, Reméljük, hogy ez a mozgalom, a melynek olyan fontos a célja, a kellő sikerrel fog járni. Mindenki akinek csak módjában van, vegyen részt ezen a tiltakozó gyűlésen. Ahol pedig ez nem lehetséges, legalább átíráttal vagy sürgönyvel fejezzék ki a községek érdekelteit a mozgalomhoz való csatlakozásukat.

Fogzás.

Ugyan adjatok a szenvedőnek SCOTT-féle Emulsiót és kiméljétek meg álmatlan éjszakától. A fogak minden fájdalom és bélbaj nélkül, bujnak elő, fehérek, erősek és egyenesek lesznek.

A gyermek szereti a

SCOTT-féle Emulsiót

és készségesen fogja azt szedni. Az emésztést, ha meg van zavarva, mindenkor helyre állítja és előmozdítja.

Az Emulsió valószínűleg a SCOTT-féle más szer védjegyet — a hatást — kérjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

x A varógép már rég óta oly szükségletté vált a családban, hogy csak a körül forog a kérdés melyikvarógép a legjobb? Ezen kérdés feleletre talál azon közkedveltségben a melynek az Eredeti Singer varrógépek a világ összes hölgyeinél örvendenek és azon szakadatlan gondoskodásban melyet a Singer Co. gépeinek előállítására és tökéletesítésére fordít. Ne tévesztesszük meg magunkat a: „valódi Singer” és hasonló jelzések alatti hirdetések által. Eredeti Singer varrógépek kizárólag saját üzleteinkben kaphatók. Singer Co. varrógép részv. társ. Esztergom, Szt. Lőrincz-utca 6.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

GERENDAY JÓZSEF.

Értesítés.

Saját szüretelésű asztali bor literje 1 kor., Schätz-féle palack sör 60 fillérért kapható házon kívül a Korona szállodában. Boros üveg 16 és a sörös üveg 20 fillérért visszavéteik.

Szőlő-oltvány

és vesszőről nagy képes árjegyzékemet ingyen és bérmentve küldöm meg, a ki címét tudatja. Ezen könyvet még az is kérje, a ki rendelni nem akar, mert sok hasznos tudnivalót tartalmaz. Gyökeres oltványokból amerikai és európai sima és gyökeres vesszőkből, a világhírű Delaware-ből 1 1/2 millió készlet. Olesó ár és pontos kiszolgálás. Czim:

Szűcs Sándor Fia szőlőtelepe, Bihardiószeg.

Gallérok, kézelők, csipkefüggönyök és mindenféle fehérneműk, pipere-ruhák a legszebben tisztíttatnak

MRELLA IMRE

villanyerőre berendezett gőz-mosódájában
Esztergomban, Ferencz József-ut
(Satzlauer cukrász mellett.)

Ezen cégtábláról ismerhetők fel azon üzletek,

melyekben eredeti SINGER gépek kaphatók.

SINGER CO.

varrógép részvénytársaság ESZTERGOM.
1908. május 1-től Lőrincz-utcza, Takarékpénztár épület.

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghódította a valódi

ERŐ SÓSBORSZESZ,

mert mindazt egyesíti magában, amit egy igazán jó és hatásos háztartási készítménynek várni lehet. Öre az egészségnek, fertőtlenítő, erősítő és edző az izmok, fájdalomcsillapító. Páratlan mint szájviz, haj- és bőrápolószert.

➔ Szükséges minden háztartásban. ➔
Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben.

Póstan 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után

KOSMOS laboratórium, GYÖR.
Kapható mindenütt.

Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek.

A DREZDAI MOTORGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
egyik legrégebbi és legnagyobb
MOTORGYÁR

szállítja az elismert

- legnagyobb teljesítményű
- legnagyobb sebességű
- legnagyobb teljesítményű
- legnagyobb teljesítményű
- legnagyobb teljesítményű
- legnagyobb teljesítményű

Szivógáz-
Benzin-
Gáz-
Nyersolaj-
Acetylen-

Motorokat és lokomobilokat

Vezérképviselet és raktár: **Gellért Ignác és Tsa**
Budapest, Teréz-körut 41. — Telefon szám: 12-91.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

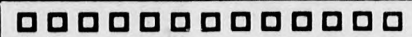

A konyhában és házbán

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappanával

tisztítsunk. Ez szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, oszúznál és meghűléseknél, bedörzsölésével sülésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerárára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

AMERIKA.

Indulás Havreből minden szombaton, Wienből minden kedden, a Francia vonal által kiadott menetjegyekkel.

Amerikai vasuti jegyek minden állomásra eredeti áron. Bővebb felvilágosítások ingyen és bérmentve szerezhetők be a „Francia vonal” útján Wien IV. Wiedener Gürtel No. 16. (Gegenüber der Süd und Staatsbahn.) Kéretik a címre pontosan ügyelni.

ÓH JAJ!

Megíjtsd az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és enyélkésodás ellen gyors és biztos hatásnak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek. — Doboz

1 és 2 koronaa. Própadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

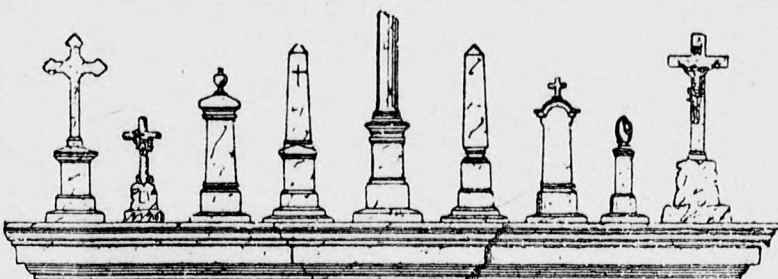
„NADOR” gyógyszerár
BUDAPEST, VI. Váci-körut 17.

ÉLJEN!

Egger-mellpasztillája csakhamar meggyógyított!

Kapható Esztergomban: Kerschbaummayr Károly, R. Schmidt Arthurné, Zsiga Zsigmond gyógyszerárakban, és Dobos Gyula drogériájában.

GERENDAY A. és FIA
szobrászok,
első orsz. szabadalmazott
siremlékmű gyárosok
BUDAPESTEN, VII., Rákóczi-út 90.
Fiókküzet: X. Kőbánya, az új temető mellett.

FENNALL 1848